

FIȘA DISCIPLINEI
PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI INTELECTUALE

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA "OVIDIUS" DIN CONSTANȚA
1.2 Facultatea	PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	PSIHOLOGIE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.4 Domeniul de studii:	ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.5 Ciclul de studii:	LICENTA
1.6 Programul de studii:	PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ
1.7 Anul universitar	2022-2023

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI INTELECTUALE						
2.2 Cod disciplină	PPS3101						
2.3 Titularul activităților de curs	LECTOR UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.4 Titularul activităților aplicative	LECTOR UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.5 Anul de studii	III	2.6 Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare	examen	Regimul disciplinei	DS/DI

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore activități directe pe săptămână

4

din care: 3.2 curs

2

3.3 aplicații

2

3.4 Total ore activități directe pe semestru

56

din care: 3.5 curs

28

3.6 aplicații

28

3.7 Total ore de studiu individual

69

Distribuția fondului de timp

Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe

20

Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren

20

Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri

20

Tutorial

5

Examinări

4

Alte activități

3.8 Total ore pe semestru

125 (3.4 + 3.7)

3.9. Numărul de credite

5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Fundamentele psihopedagogiei speciale
4.2 de competențe	Cunostințe de operare pe calculator și în mediul online

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)
5.2. de desfășurare a seminarului	Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	• Operarea cu concepte fundamentale în domeniul psihopedagogie specială • Proiectarea și realizarea unui demers de cercetare în psihopedagogia specială • Evaluarea critică a situațiilor problematice și a soluțiilor posibile în psihopedagogia specială • Evaluarea psihopedagogică a individului, grupului și organizației • Proiectarea și realizarea intervențiilor educative-compensator-terapeutice • Relaționarea și comunicarea interpersonală specifică domeniului psihopedagogiei speciale
Competențe transversale	• Exercițarea sarcinilor profesionale conform principiilor deontologice specifice în exercitarea profesiei • Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice • Autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica contextului social

7. Obiectivele disciplinei (din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Evaluarea complexa și intervenție educativ-compensator-terapeutică a persoanelor cu dizabilități intelectuale
7.2 Obiectivele specifice	1. Studiarea cauzelor complexe ale deficienței de intelect, comparativ cu starea de normalitate, cu pseudodeficienta mintala si cu alte dizabilități sau cerinte educative speciale (CES). 2. Cunoasterea dezvoltarii psihice si a trasaturilor de specificitate ale persoanelor cu dizabilități intelectuale. 3. Analiza consecintelor multiple ale particularitatilor dezvoltarii psihice ale persoanelor cu dizabilități intelectuale - dar si a limitelor specifice - in planul activitatilor de instruire, educare si abilitare. 4. Orientarea studentilor spre teoriile moderne cu privire la integrare, socializare, normalizare, incluziune, aplicate adaptat la specificul situatiei din tara noastra, in contextul prevederilor Legii invatamantului cu privire la mentinerea scolilor speciale pentru categoriile de dizabilitate mai accentuată si la dezvoltarea accelerata a formelor de educatie incluzivă pentru cazurile de dizabilitate intelectuală usoară si pentru situatiile de esec scolar complex si cronic.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități intelectuale - domeniu stiintific interdisciplinar. Obiective, cadrul conceptual si metodologic : - evoluția modelelor privitoare la dizabilitățile intelectuale - puncte de vedere asupra terminologiei; precizari ale OMS, UNESCO, UNICEF, cu privire la concepte si terminologie.	Prezentare orala + multimedia	2 ore
2. Etiologia dizabilităților intelectuale : - dizabilități intelectuale cu etiologie la nivelul SNC - "pseudo-dizabilitatea intelectuală" - dizabilitatea intelectuală cu etiologie mixtă - diagnostic diferențial : dizabilități intelectuale – intelect de limită		1 oră

3. Clasificarea dizabilităților intelectuale : - după criteriul capacității de comunicare și al comportamentului verbal; - după criterii psihometrice; metodologiile clasice de investigare a inteligenței și probele formative moderne; locul acestora în sistemul complex de psihodiagnostic diferențial; - după gravitatea stării de handicap: profundă, severă (gravă), moderată și ușoară; - după nivelul adaptării sociale (cf. DSM V)		1 oră	
4. Pseudodeficiența mintală - abordarea diferențiată în raport cu deficiența intelectuală reală și cu dezvoltarea tipică - Diagnostic diferențial: deficiență mintală patologică – pseudodeficiență mintală - normalitate - Diagnostic diferențial pseudodeficiență mintală – intelect de limită – normalitate Diagnostic diferențial deficiență mintală – alte deficiențe sau tulburări (alalie, autism, etc.)		2 ore	
5. Metodologia cunoașterii persoanelor cu dizabilități intelectuale. Principii moderne ale evaluării acestora - importanța depistării timpurii și a educației compensatorii precoce la persoanele cu dizabilități intelectuale; - simptome timpurii ale dizabilităților intelectuale; - tradițional și modern în realizarea procesului cunoașterii, în evaluarea dezvoltării la persoanele cu deficiență intelectuală; rolul învățării “mediate” și al probelor formative în acest proces; instrumente de evaluare și înregistrare a datelor; modele de caracterizări individuale, de fișe psihopedagogice, etc.;		2 ore	
6. . Particularități somatice și neurofiziologice ale persoanelor cu deficiență intelectuală. Caracteristici ale dinamicii lor corticale - caracteristici ale dezvoltării somatice; - dereglarea specifică a raportului între sistemele de semnalizare; - ”inertă patologică” și rigiditatea reacțiilor.		2 ore	
7. Caracteristici ale dinamicii dezvoltării la persoanele cu deficiențe intelectuale - “vascozitatea” (genetică) și caracterul restrâns al “proximei dezvoltări”; - heterocronia dezvoltării la deficienții mintali; - implicații teoretice și practice ale specificului dinamicii dezvoltării psihice		2 ore	

8. Implicatii în activitatea școlară a specificului dinamicii dezvoltării corticale și psihice a persoanelor cu deficient intelectual - Implicațiile inerției oligofrenice și a rigidității reacțiilor în activitatea de învățare - Implicațiile vâscozității genetice în activitatea de învățare - Implicațiile caracterului limitat al proximei dezvoltări în activitatea de învățare Implicațiile dezvoltării heterocronice patologice asupra învățării		2 ore	
9. Subsistemul cognitiv - comunicational în structura psihică a persoanelor cu deficient intelectual - particularități ale sensibilității, ale percepțiilor și reprezentărilor; - particularități ale gândirii, imaginației și proceselor mnezice; - specificul funcției semiotice; particularități ale limbajului; - particularități ale atenției;		2 ore	
10. Implicațiile specificului dezvoltării subsistemului cognitiv - comunicational în activitățile instructiv-educativ-terapeutice - Implicațiile tulburărilor în dezvoltarea activității perceptive și în formarea reprezentărilor pentru activitatea de învățare - Implicațiile concretismului gândirii în activitatea de învățare - Implicațiile tulburărilor marcante în dezvoltarea operațiilor superioare a gândirii în învățare - Implicațiile în învățare a subdezvoltării activității mnezice și a imaginației în strânsă legătură cu tulburările atenției Specificul învățării – compensatorii în condițiile tulburărilor de limbaj consecutive dizabilităților intelectuale - metode moderne de evaluare a limbajului		2 ore	
11. Subsistemul motivational-afectiv în structura psihică a persoanelor cu deficient intelectual - particularități ale trebuințelor, motivelor, dorințelor, intereselor; - nivelul de aspirație și “optimumul motivational”; - raportul între procesele afective și cele cognitive;		2 ore	
12. Implicațiile specificului dezvoltării subsistemului motivațional-afectiv și volitiv în activitățile instructiv-educativ-terapeutice - Compensarea la persoanele cu deficiențe de intelect prin raportare la sfera afectiv – motivațională - Compensarea la persoanele cu deficiențe de intelect prin raportare la specificul dezvoltării activității volitive		2 ore	

13. Structura si caracteristicile personalitatii la persoanele cu deficiente intelectuale: - clarificari conceptuale - specificul procesului de formare a trasaturilor de personalitate; particularitati ale tipurilor de ANS si temperamentale; - particularitatile caracterului si ale conduitei; influenta fenomenelor de intarziere - vascozitate, dizarmonie - heterocronie, rigiditate - inertie, fragilitatea și labilitatea construcției limbajului, etc.; - rolul activitatilor scolare in echilibrarea trasaturilor de personalitate;		2 ore	
14. Rolul activitatilor scolare in echilibrarea trasaturilor de personalitate ale persoanelor cu deficient de intelect - Influența trasăturilor temperamentale asupra dezvoltării și învățării - Influența dezvoltării caracteriale asupra dezvoltării compensatorii și învățării - Influența formării deprinderilor și aptitudinilor asupra dezvoltării și învățării		2 ore	
15. Integrarea psihosociala a persoanelor cu dizabilități intelectuale: - sistemul de abilitare a persoanelor cu dizabilități intelectuale, conform reglementarilor in vigoare: forme institutionalizate (segregate) de educatie speciala, forme integrate invatamantului public; - principil "normalizarii" si conceptia integrationista in realizarea educatiei speciale a persoanelor cu dizabilități intelectuale - specificul evaluării persoanelor cu dizabilități intelectuale în vederea orientării profesionale - problematica specifică a schimbării statutului de școlar și asistat în centre de plasament - participarea la activitati de munca in regim obisnuit si in regim protejat.		2 ore	

Bibliografie

1. Arcan, P., Ciumageanu, D. (1980). *Copilul deficient mintal*. Timisoara: Ed. Facla.
2. Buică, C. (2004). *Bazele defectologiei*. București: Ed. Aramis.
3. Carantină, D., Totolan, D. (2007). *Psihopedagogie specială*. Constanța: Ovidius University Press.
4. Drutu, I. (1995). *Psihopedagogia deficienților mintal*. Cluj-Napoca: Univ. Babes-Bolyai.
5. Ghergut, A. (2006). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație*. Iași: Polirom.
6. Gherguț, A. (2013). *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*. Ed. A III-a. Iași: Polirom.
7. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.
8. Mara, D. (2009). *Strategii didactice în educația incluzivă*. București: E.D.P.
9. Marin, E. (2020). *Formarea cadrelor didactice pentru perspectiva sistemului educațional incluziv*. București: Ed. Univ. Din București.
10. Ionescu, S. (1975). *Adaptarea socioprofesională a deficienților mintal*. București: Ed. Academiei.
11. Ionescu, Ș. (coord.) (2013). *Tratat de reziliență asistată*. București: Ed. Trei.
12. Paunescu, C., Musu, I. (1997). *Psihopedagogie specială integrată. Handicap mintal, handicap intelectual*. București: Ed. Pro Humanitate.
13. Radu, Gh. (1999). *Psihopedagogia dezvoltării școlarelor cu handicap*. București. E.D.P.- R.A.
14. Radu, Gh. (Coord.). (1999). *Introducere în psihopedagogia școlarelor cu handicap*. București. Ed. Pro Humanitate.
15. Radu, Gh. (2000). *Psihopedagogia școlarelor cu handicap mintal*. București: Ed. Pro Humanitate.
16. Radu, Gh. (2002). *Psihologie școlară pentru învățământul special – sinteze*. București: Ed. Fundației Humanitas.
17. Roșan, A. (coord.) (2015). *Psihopedagogie specială: modele de evaluare și intervenție*. Iași: ed. Polirom.
18. Schiopu, Ursula. (2002). *Introducere în psihodiagnostic*. București: Ed. Fundației Humanitas.
19. Verza, E. (2003). *Tratat de logopedie*. vol.I. București: Ed. Semne.
20. Verza, E. (2007). *Tratat de logopedie*. vol.II. București: Ed. Semne.
21. Verza, E., Verza E.F. (2011). *Tratat de psihopedagogie specială*. București: Ed. Universității din București.
22. Verza, E.F. (2002). *Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială*. București: Ed. Fundației Humanitas.
23. Vrăsmaș, T. (2004). *Școala și educația pentru toți*. București: Ed. Miniped.
24. Vrăsmaș, T. (2015). *Cerințele speciale și dizabilitatea în educație, o perspectivă internațională*. București: E.D.P.
25. Vrăsmaș, T., Vrăsmaș, E. (coord.).(2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România*. București: Ed. Universitară.
26. Zazzo, R. (sub dir.) (trad. 1979). *Debilitățile mintale*. București: E.D.P.
27. *** (2004). *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)*. București: Ed. MarLink.
28. *** *Revista de Psihopedagogie*. numerele din anii 2004/2011.
29. *** (trad.). (2016). *DSM V – Manual de diagnostic și clasificare statistică a tulburărilor mintale- ediția a V-a*. București : Ed. Medicală Callisto.

8.2 Seminar / Laborator/Lucrări practice	Metode de predare	Număr ore alocate	Metod
1. Domeniul Psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități intelectuale, definiția deficienței și dizabilității intelectuale; incapacități generate de această deficiență.	Dezbateri. Aplicații. Studii de caz	4 ore	

2. Etiologia deficiențelor de intelect: cauze ce generează deficiența intelectuală ”patologică” și pseudodeficiențamintală. Clasificarea deficiențelor de intelect. Importanța criteriilor de clasificare.		4 ore	
3. Depistarea și diagnosticarea deficiențelor de intelect. Diagnostic diferențial deficiență de intelect – alte tulburări sau deficiențe (autism, alalie, etc.) Diagnostic formativ în deficiența mintală patologică și pseudodeficiența mintală		4 ore	
4. Psihodiagnostic diferențial deficiență mintală patologică – pseudodeficiență mintală – normalitate – intelect de limită – alte tulburări sau deficiențe (autism, alalie, etc.)		4 ore	
5. Specificul dezvoltării cognitive la persoanele cu deficiențe de intelect. Educație – terapeutică în condițiile întârzierii marcante a dezvoltării gândirii Educație – terapeutică în condițiile subdezvoltări memoriei și imaginației		4 ore	
6. Specificul dezvoltării limbajului la persoanele cu deficiențe intelectuale. Specificul atenției și voinței Rolul atenției în activitatea instructivă – educativă Educație – terapeutică în condițiile tulburărilor de limbaj. Implicațiile specificului dezvoltării subsistemul instructiv – afectiv și volitive în activitățile instructiv-educativ-terapeutice.		4 ore	
7. Specificul dezvoltării personalității persoanelor cu deficiențe de intelect. Dereglarea dinamicii corticale și psihice la persoanele cu deficiențe de intelect Rolul activităților școlare în echilibrarea trasaturilor de personalitate ale persoanelor cu dizabilități intelectuale; Problematica „ieșirii din instituție” și integrarea psihosocială a persoanelor cu dizabilități intelectuale Pregătirea pentru munca, pentru integrarea socio-profesională a persoanelor cu dizabilități intelectuale;		4 ore	
9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului			
Un absolvent trebuie să cunoască și să aplice noțiunile fundamentale ale psihopedagogiei persoanelor cu deficiențe de intelect să cunoască specificul educației speciale și măsurile de integrare socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale.			

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea noțiunilor și sintagmelor fundamentale	Evaluare orală pe parcursul semestrului	10%

10.5 Seminar / laborator/lp/stagii	Realizarea și prezentarea unui proiect/referat	Evaluare scrisă	30%
	Evaluare orală din conținutul referatului/proiectului și tematica cursului	Evaluare orală	50%
		Punct din oficiu	10%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea definiției, etiologiei și clasificărilor dizabilităților intelectuale, precum și a sistemului de educație specială, a modalităților de integrare socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale.			

Data completării
22.09.2022

Semnătura titularului de curs
... ..

Semnătura titularului de seminar
.....

Data avizării în Departament
30.09.2022

Semnătura directorului de departament
Lect. univ. dr. Mariana Floricica Călin

Decan,
Prof. univ. dr. Mircea Adrian Marica